

مەنبە قىسقىچە

ساوى شىعر نەيتىيە تەلىسماۋىيەكەي پىتيە،
 لە شىعر ئاسمانگەرتر و لە ساتەكانى خەم پەرۆشتر..
 كە پۆزى لە پۆزان، خوتىدن ونووسىنيان بە كۆلەگەكانى كەرامەتى مەزۇت
 چوۋاند، خۆرايى نەبوو..
 سەرووشىك بوو بە ئاراستەي ھەلگەرەن بەو ساۋە، بە نەيتىيەكان..
 ئەو ئاھەنگە تەنبايانەي خود لە خودى گىپراۋەتەو..
 زەماۋەندى گەشپىنيە، بە كەۋاۋەيەكى خەمبار بەرپۆە دەچىت..
 كۆرمان بە ئەزموونى، ھەمىشە لە ئەزموون مايەۋەدا گەرمە..
 ۋەرە با ئاۋەزىيەكان بەتەقەتەنەو..
 كى نالى پرومان تىناكەن و ئەندازەي خەۋنەكانمان ناگەرن و
 دەرگاي لاپرسەنيمان بۆ ناكەنەو..
 ھەموو نەيتىيە ئاشكەراكان، لەگەل كەرنەۋەي ئەو دەرگايە
 (با) يان لى دەداۋ دەرەۋشپەنەو..

ئەگەر ويستت نىگايەكت لەساۋى شىعر بۆ بىتت
 دەخۋازى بە (با) بەرەۋشپەنەو..

رەگاي ھات و نەھات..
 شكانەۋەي ھز.. ھەلپەي تىھەلپەنەو..
 پاكردن بەرەۋ ژيان، بەرەۋ سەۋدای لاڧايى و
 پىشەسازى حوسن و جەمال..
 ئالودەبوونى تاسە..

مەملەتتى نەبراۋە لەگەل زمان..
 ئەمانە سەدای زەنگەكە دەدەنەۋە،
 كە سىپىدەدەمان بەۋپەري ناز و ويقارەۋە
 شىعر لە خەۋى پەمبەيى جىيادەكاتەۋە..

(پەري) يەك گولتىكى سىپىيە بە دامىنى چياۋە..
 ئاستانەيەكى دى نەما.. قولنگى فەرھادى بۆ بخەينە سەرمەل
 لەو باسكەۋە بۆ ئەو باسك..
 رەگەكان داخراۋن.. پارەۋ زەنەكە،
 زۆر قاسىيدى بەرازەكانيانەۋە قوت داۋە..
 ئەشكى خوتەن
 بەسەرپايى سەۋشەي بەستەزمان دىتە خوارى..
 ئەگەپىرە كورە ھەلايساۋەكانى شىعر
 ئاسنى ساردىيان پىت خوار پىكرىتەۋە..

2004

به هارېكې پوښته بو...
 درهخت گهلايان ههلوهراند.
 تهستېره له ههوران نقوم بوون.
 بهلام ناخ... كليلى عومريان شكاندين
 چهخماخه نوايان به زريان سپارد...
 بهم جوړه،
 (مهرگ) يش جياوازي تتيكهوت!!

بروانه! ليتومان به ليتوى بوركانهوه ناوه،
 قاسيدى ههتاوېش له قامېشه لاني سوزدا
 تاوازي جادووگه راني تاريكى دهچړي...

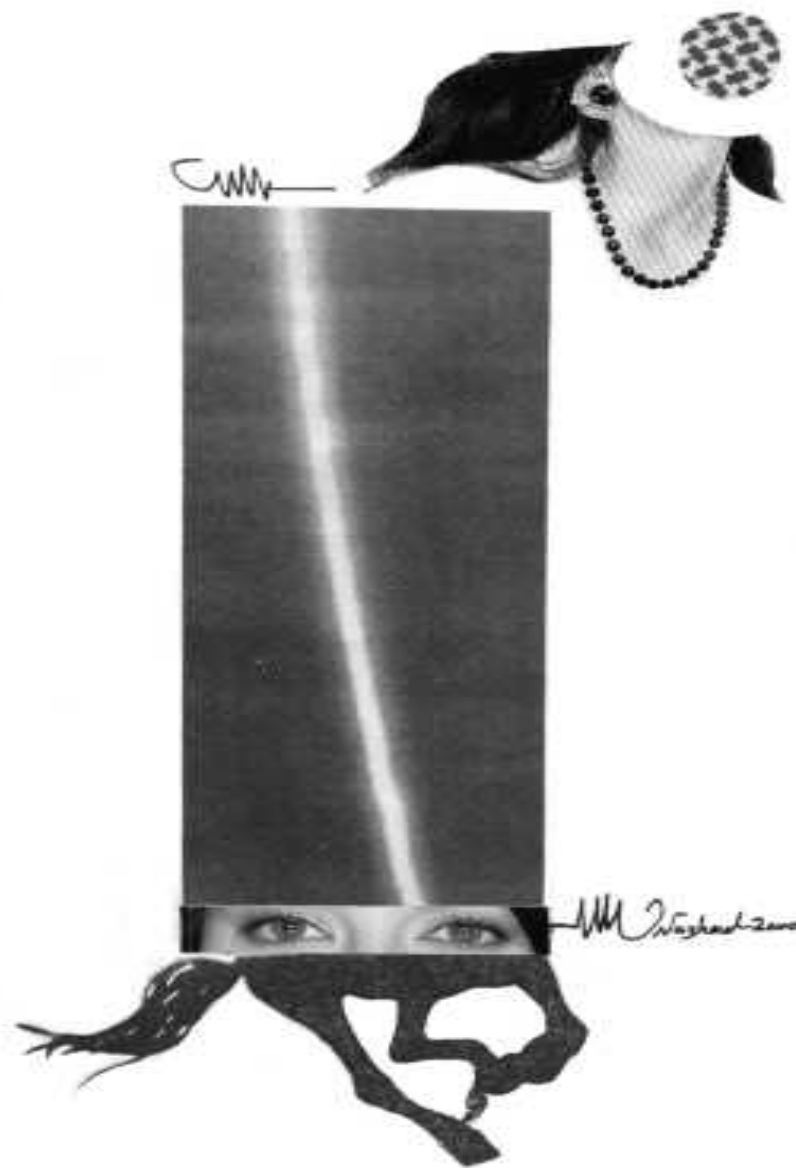
بهخته وهر بوون تهوانه ي روښتن
 بهخته وهر بوون تهوانه ي نوږتيان بو تاينده ي به فر دهكرد...
 بهخته وهر بوون...

تهوانه ي (با)يان له چاو كرد و
 دليان له باران پر كردبوو
 به سهر پردى -نو ههشت شهش- دا پهرينه وه
 بهخته وهر بوون..

خهونيك له نيوه پوډا

تهو به رهه له هه بې و نه بې چييه؟
 تاوازي جادووگه راني تاريكى
 به تيمه لي نه درا...
 به فر؛
 له دهره وه ي بازنه ي وهرزه كاندا
 چروى دهر كړدبوو..
 پروبار
 پيريه تى يو تويي ي له كول نابوو،
 به نه زمى كولانه وه ي برينه كانمان
 دولاو دول دهات...

پروفايد كۆمفۆرت، بادهى نەشئە بەخش..
 شازادهى كسپەدار،
 لەبەر پەشمالى لەعنە تىبى شىعدا،
 كىنەوەر
 لە شەقامى گریان
 لە جوغرافىيەى داخراو..
 لە دلى سەر تىشە،
 سەمفۆنىيەى ئاگرى
 كەنار و كەنار
 بنار و بنار
 ئاسمان و ئاسمان
 ھەلەدەفراند...
 بەدئەكى،
 تەنى لەرزۆكى
 بۆ بروسكە ناكاتەوہ...
 ئىتر بەسەرچوون،
 ساتەكانى نمايشى پاكىزەبى بەسەرچوون...

ئەستىرە پۆل پۆل رايان کرد
 تىيىندا بوو
 لە لەزەتى جەستەى شەلالدا دەتوانەو،
 تاک تاکىش
 بەسەر پەخشى ئومىدەو مابوونەو
 دەرژانە گىرفانە زلەکانى ئایدیۆلۆژيا...

ئەو بەرھەلە ھەبى ونەبى چىيە ؟
 ئەبە دىيەت...
 کوئرايى مېژوو...
 تەکنىكى داتەپىن...
 گۆزەپەكى خەت خەت سۆمەر و
 شەقامى بە ژاوەژاوى
 مەيخانەکانى (ئور) دەرچوو...

لېم ديارە...با پروات
 گەردوونىكى سۆزانی،
 لە سۆتند و شادی و
 خەم و درۆدا ھەلکەشراو...
 با پروات
 مۆمىكى ھەلایساو
 بەسەر پەنجەکانىيەو دزە دەکا،
 تەلىسمى کازىوہیە...
 شەفەقى پىسکان...

دەنگەکان پچرپچر
 باران پچرپچر
 زىندانەکانى ناخ دەکوئى...

رۆزگار
 به تراکسوتییکی بریقه داره وه
 له باخچه ئه فسانه ییه کانی شه ودا
 ده خولیتته وه...
 له گهڵ ئه وه شدا!
 خه نجه ریک نه پشکوی
 چرۆیه ک دانه وه شینرا...
 ئه ی رووباری سه رشیت،
 رووباری پیریه تی یۆتویا
 ئه ی ترسی نزیک،
 کوێراییی با
 له دوورگه ی شه خته را
 ده تکه م به کۆلاره یه ک...
 دوور دوور
 بهرز بهرز هه لته دهم
 تا له چاوی هه مووانت ون ده که م..

نیسانی 2001

ئه ی خودای تاک و ته نیا
 ته نیا
 ته نیا
 ئیمه سوخته ی ئه و هه له ته نین
 له خاکی له عه نه تی شیعەر،
 نه سیپاره یه کمان پییه
 نه تیشوویه ک...

پاڻ ٻي و پنجهره ت به سهر ڪوئي قورينگان برونائي

وشه لٽيوي بريندار ڪردم
جوانيه ڪي فيلاوي.. گه چلاو..
ٻوسهي چرا ڪزه ڪاني ريگا
له غه ريبيدا، دوور له لٽوان
پيالهي پري لٽي پڙاندم...

بيدهنگيه ڪ
له شه پري ناوخوي گوله ڪاني ڪه نار
ده زرنگيته وه.
شه وقفي شاريه دهر..
هه تاوي شه شدر لٽيگيراو،
بالويزي رووباره يه ڪگرتووه ڪاني به هه شت
له مه مله ڪه تي قورينگان

پایز بی و په نجه رته
 به سه ر گولی قورینگان پروانی
 سۆزو سه نگدلی پیکه وه ده بیینی ..
 ده توانی شنه ی نهرم بیوشی
 گیرفانت له شه ونم پر بکه ی ..
 له گه ل خه مه کانت کو بییه وه
 باس له بارودوخ و پیشهاته هه نوو که ییه کان بکه ن.
 هه ر ئیمیلکت بوئ
 به گه ردنی قورینگانی بنیری ..

.....

بلێسه ی ئەشکه و ته کانی سرووش
 نه بیینی کوژانه وه هه لېوونیا ن هینا ..
 حکوومه تی عیشقیان دامه زراند ..
 وه لی داخ سروودی ته مه ن
 له گه ل تاوه بارانی کدا رۆبی ..
 په نجه ره ی عومر له دهره وه ی گو شه کانی سۆز
 به سه ر چاوه پروانی ئەزه لیی نیشتمان ه که مدا دهر پروانی .

.....

ياسەوانەكانى ناخ

پەيزەيەك لە گۆل بۆ ھەور...
لە ھۆمبىرۆسەوہ
ھەمان تارمايى ۋەھمان ۋەھم:
سەماي دېرک
لېۋارە بە تەنتەنەكانى پىرسىيار
كەللەپىرى، كەپروو...
سەرى پەتەكان لە فېرىن دەچن...
ئاسۆ لە پىرۆتۆكۆلىكى قەدکراو
لە تەقسىتىكى ئابروبەر.

ۋەھمىتىكى چەند خۆشە
مىرۇقى دل ھەلا ھەلا
ھەموو جىھان
لە قەرتالەيەكدا كۆيكەيەوہ..
شېرەي ھېدەمەبوونە..
بەخششى ژالە.
لە كەش ۋ ھەواي تارىكستان
لە خۆشەويستىيەك دەچى
ھېچ ھكۆومەتېك دانى پېدا نانئ
ھېچ فراكسىيۆنىتىكى پەرلەمان پشتگىرى لى ناكا
ھەمىشە ون
ھەمىشە تەنيا
ھەمىشە بىن وئىنە.

تشرىنى يەكەم/2002

گوتى شار بە وتاران بريندار
 مردن لە ژيان خوشتر نەبوو...
 مۆرىك بۆگۆشەگىرى،
 بۆ زمان پزان،
 بۆسۆز...
 گۆر لە خەونىك دەچى سپى
 سپى وەك كەفاوى سابوون
 وینەى (خود) يکى سەر بە تەم...
 چاوى شار بە وتاران سووتاو
 ھەور بە مشتى خۆل
 بەرى ئاسمانانى نەگرت...

(ئەوانەى، رۆيشتن
 ئاسوودە لە سپىدەى ئاژاوە
 ئاسوودە لە چاوەروانى...
 نەينىيان بۆ ئىمە جى نەھىشت...
 دىماھيان بەسەرابى
 بىست و پەندگوى و پىرۆزگى ھىنا...
 ئەوانەى رۆيشتن
 لە بىشەلانى (ئا) و (نا) وە،
 ئاسوودە لە سپىدەى ئاژاوە
 ئاسوودە لە چاوەروانى
 بۆ دەرچوون...

(تۆنلۈكنى تارىك بوو
ئەو گىيانە تالايىيە لە ئالوودەيى زياترى تىدا نەبوو
مۆتەكەيەكى پىر، كانگەي شەيتانەين
شەشدرى لى گرتبووين...
ئەي شارى گۆر!
كە دلتيا و ئاسوودە لە رەھايى ئاكامەكانەو
پى لەسەر پى تىلاكت لى خوار کردووە...
ئەي جەستەي تاجە خلۆر كراوەكان!
پىالەو سەنگدلى و مەيخانەش
بۆ دەرەوئەي خەونەكانمان تووردران...
ئىستا تارمايىيەكى ئاوابوو و
ئەستىرەيەكى نووستووين...
ئىستا لەخالىك دەچىن
تا لەبەر ژمارەيەكان دانەين ناخوتندريينەو...)

ئىنجانەيەك لە كليل
شۆرشىك لەشەرم
شەو نەيەشت قىزم لە سەردا بروى...
شەو نەيەشت من و خۆم
يەكتىر بىرئىنەو...
شەو نەيەشت گويمان لە فرمىسك
چاومان لە دەنگ بى...

شارا چ شارا؟
زه مانيتكى زور كولپره له زه هردا كرده قيبيله
كولپره كرده ده زگاي بېر كړدنه وه له مردن...
شارا چ شارا
جوگه و ړووباره كاني له چوارچپوه ده گرت...

شارا چ شارا
سرووډيكي ده گمهن
كوورهى نوور...
شارا چ شارا، به خوى ده چوو...
كه نجينهى كه ژاوه
گولتيكي ړهنگ هه لايساوى باخچهى خوا
نيشتمانيك پر به هه ناسه...
له زه ماوه ندى شه خته دا
چووه ده ست نه وانهى
رېتگايان بونه ده چووه وه بانه...

داد ئه‌ی شاری گۆڤ
 كه دَلنیا و ئاسووده
 له په‌هایی ئاکامه‌كانه‌وه
 پێ له سه‌ر پێ
 تیلاکت لی خوار کردووه...
 به‌هاریک له شیتی
 شیعی به‌قه‌سیده‌مانه‌وه نه‌هیشته...
 داد...داد...
 داد... ئه‌ی شاری گۆڤ
 بالایه‌ک له‌کینه
 کیوێک له‌پۆستال
 دالانیک له‌خونکاری
 شایان بوو بدره‌وشینه‌وه؟

زستانیک له‌په‌مۆ
 کرمی رووناهیخۆری
 له‌جه‌سته‌ی دنیا به‌رداوه...
 کازبوه
 سپیده
 نیوه‌ڤۆ وئیواره‌یان پێ نه‌هیشته...

ئەوانەى رۆيشتن
ئاسوودە لە سەرى پەتەكان
وەك بەرپابوونەوەى پەپوولە
يا گوى بۆ مۆزارت رادىران
لە حەقىقەتى سىبەرە كزەكاندا
دەيانويست بە ماچ
دەمى ئۆپوزىسيونى ئەقلىن بگرن.

ئىتر تەواو ئەي چاوي پاسەوان
چىرۆكى سىبەر لىرەدا تەواو بوو...
گريكان
لە ھېدمەي ھەرزەيي و پەيمانەشكىنييدا
لىرەدا كرانهو
لىرەدا...
ئەي چاوي پاسەوان...

شوباتى/1998

بۆشايىبەك لە پرى
جەخانەيەك لە ئاشتى

رېنگە بوو دەپۆيي
نەك قاچەكانى من
مانگ بوو ديار بوو
نەك پەنجەي من...
ئەو دارەي سىبەري دەکرد
شين نەبوو دە...
ئەو پاژنەي شوپنەواريان دەرکەوتبوو
پاژنەي بۆرە جەنگاوەرەكان بوون
دیلیان لە مەزرای ئەجندان
بە پەتى پەشمین دەخکاند...

ئایندەى پاينە

چرايەك لە حوسنى تۆ ھەلبوو
وینەى ریتنەى گریانى جوداىى...
وەك خەمى نیشتمانى دوور...

سێبەرى كز...مۆسیقای ناخ
بێدارى ھەمیشە بێدار
دەلێى سێوہ دێرنەکانى با پیرمن
بەسەر كەلارى مێژوودا،
بەو تالە قزانە نووساون
بە شەوبا دەلەرتنەوہ...

چرايەك لە حوسنى تۆ ھەلبوو
بوونەوہرێكى بێ سەرەتا و بێ كۆتايى،
نە لە خوا دەترسى،
نە شەرم لە ئادەمیان دەكا
بە بەرچاوى با
بە بەرچاوى بەفر
بە بەرچاوى باران
راوى پەپوولان دەنى...
بوونەوہرێكى بێ سەرەتا و بێ كۆتايى
نە لە خوا دەترسى،
نە شەرم لە ئادەمیان دەكا...

چرايهك له حوسنى تۆههلبوه
 ههموو قهلهمهكان تىكههلبوون...
 ههموو خهفجهرهكان، شمشيرهكان
 تىكههلبوون.
 نىگكان پوهو ژوور
 سهردهاوهكان پچراو...
 چيا،
 نىشتمانى پايز،
 دوا تاللى شهفهق دالدهى نهداين!
 رووبار يو سهماي دركاوى
 ئوتووى كراسهكهى تىك نهدا!!!

چرايهك له حوسنى تۆههلبوه
 خهه نىبك و نىشتمان دوور...
 تهه له دلاوايى چاوى ريگا
 بهرهو دۆزهخى تاريكى،
 يا فيردۆسى نوور بچى؟
 من به كويدا برۆم؟

ئاسمان كوئر
 ئاسمان لال

من به كويدا برۆم؟
 لهو ههموو سىبهره
 كام سىبههرهى خۆمه؟

چرايهك له حوسنى تۆهه لىبوه
ئاراستهكان له نووكهوه بهرهونىگا
نىگا...
جى پىي بهسه ر فه رشى ئومىده وهيه
نىگا
تامى پرته قالىك ده دا
كه له چاودا وهك هه تاويك وايه...
نىگا
له بهره به ياندا خه وهىيات وه...

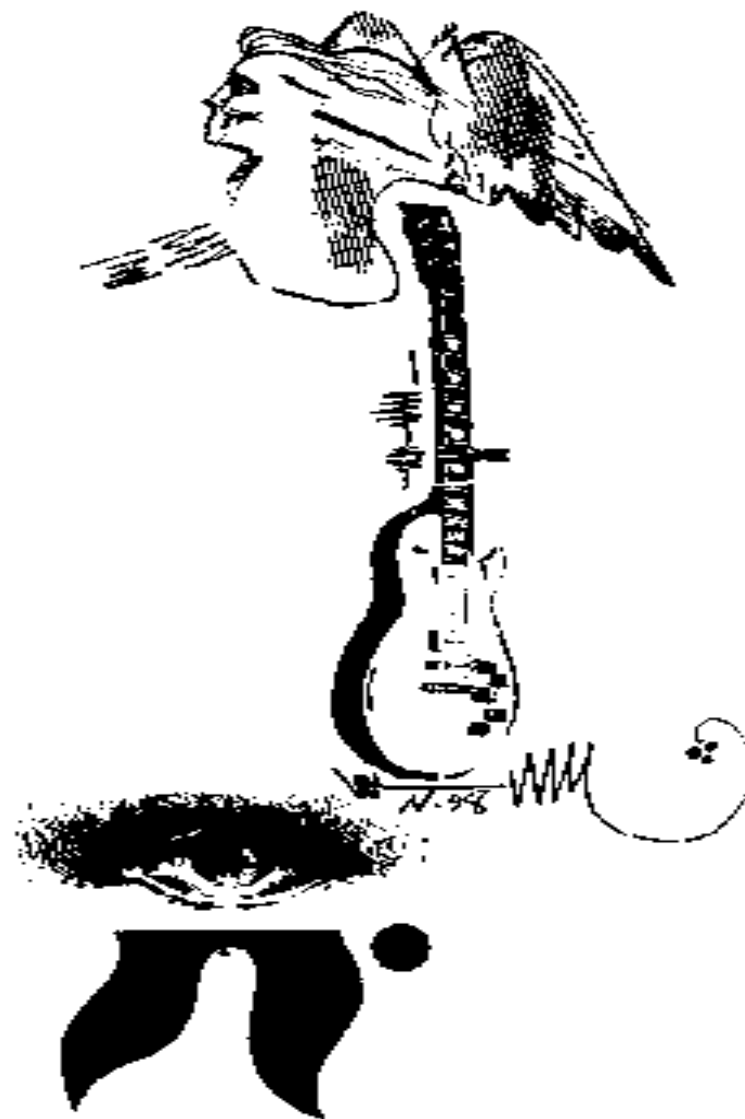
ئاسمان كوئىر
ئاسمان لال
ئاسمان كه ر

من به كوئىدا برۆم
له وه موو سىبه ره
كام سىبه ره هى خو مه ؟

مانگ،
 بیداری هه‌میشه بیدار
 چ په‌یوه‌ندی به سیتوتیک هه‌یه
 سیتوتیک هه‌موو دنیا توور دده
 پاشان کوی ده‌کاته‌وه...
 مانگ،
 چ په‌یوه‌ندی به‌وه هه‌یه
 پایز له شاخ بووه یا له شار
 خه‌باتی ژئیرزه‌مینی هه‌بووه یان نا؟
 مانگ
 چ په‌یوه‌ندی
 به‌و بروسکه گه‌رمانه‌وه هه‌یه
 هه‌میشه له باتی نان وده‌رمان
 له هاوارمانه‌وه هاتوون...

چرایه‌ک له حوسنی تو هه‌لبووه
 شار تینوو... کولافه
 شه‌قام له وهرزی نه‌کگیریدا
 هارمۆنیای خاکه‌شین و میترگی ترس...
 برینه‌کان له‌وه‌یان زیاتر پی نه‌ده‌کرا

ئەى ھەورى نىزىك،
 گەۋھەرى روناھى!
 ئەى خانە خوتى مىواننەۋازى مەرگ!
 سوپاكان بېرەدا پۇشتىن...
 جوانىك
 ھېشتا شوتنەۋارى مابوو
 لەم رېگايەدا درايە بەر نىزان...
 زامەكان ۋەكو خۇيان لى ھاتەۋە!!
 ھەورى نىزىك،
 گەۋھەرى روناھى
 خانە خوتى مىواننەۋازى مەرگ!

خۆر ئاوا نەببوو
 ئېمە بووین لە جوانی تێر بووین...
 ئېمە بووین پۆژگارمان تا دواچۆر خواردەوه
 خۆر ئاوا نەببوو...
 هه‌وری نزیک، گه‌وه‌ری پونا‌هی
 له‌و ساوه،
 زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌ک،
 له‌ قوولایی برینه‌کانه‌وه هاتووه
 خه‌نجه‌ریک
 له‌ گه‌ڵ هه‌ڵکردنی باهۆزدا هه‌ڵکێشراوه...
 په‌یژه‌ی ئومێد،
 به‌ ئاوازه‌ کپ کراوه‌کان،
 به‌ مۆسیقای ناخه‌وه

شکۆمان به‌ ساتتیکى فریندا
 بۆیه له‌ ژاله‌مان زیاتر نه‌دی،
 چاومان لێ دابگرئ
 پیاله‌مان لیوان لیوکا...
 به‌م جوژه‌ ئیتر پێداهاتین
 دره‌خته‌کانمان یه‌ک یه‌ک برین
 تا له‌ چاومان روانه‌وه...
 (نوور)مان به‌ شه‌وی ده‌یجووڕ سپارد
 هه‌وری نزیک، گه‌وه‌ری پونا‌هی
 خانه‌خویتی میوانه‌وازی مه‌رگ...

چرايه ک له حوسنی تۆ هه لېووه
سپېده ده ده مان
گوله ميخه ک،
داره به نه کانی پال پاره
به سه ماي نه فسووناوی
شازاده له خه وه لده ستان...
شار تینوو... کولافه
شه قام له وه رزی نه کگیریدا
هارمونیای خاکه شین و میوگی ترس...

له و ساوه،
چرايه ک له حوسنی تۆ هه لېووه
له رېتورېسمی خویشاندانیکي ئاشتیانه دا
جانتای ده ستمی پر له شه وق کردوو
چاوچاو
چ شه وقیکي رهش و جوانه
له دله بۆشه کان ده دره وشېته وه...؟
چاوچاو چ شه وقیکي بی ترس و گومانه
له لیوه به باره کاندای نوقم ده بی...

بەرەبەياتىڭ دە گەپان مېژوو بېرەن

لە كەش و ھەوايەكى دىموكراسىدا:
مالەكەمان سەرەشەشى مالان بوو...
كتىبىخانە نووستوو كەم،
خوتىنى بىن كۆلستىرۇل و بىن گىروگرفت.
لە بەرەبەياتىكى گوناھباردا
مانگىپكى شكاوہ
بەسەر دەم و چاوە لۆچەكاندا دەپرئى
كە دەگەپان مېژوو بېرەن...

من رۆيشتەم!
سەرم لە تارىكەبازارى ئاشناياندا بەجى ھىشت
دامەوہ كۆلانە خۆلەمىشەكانى ئەكبەدان
ئەفسووس
نە كەژاوەى سولتانم دى
نە بۆنى شازادە پرومەت گۆلەكانم كرد
بەلام گۆپم لە مۆزارت بوو
پەردەى ھەرەمى دەلەراندەوہ...
ئەو دەمە تىگەيشتەم ئايندەى پايز لە كوترا دى.
تىگەيشتەم
چرا بۆچى لە حوسنى تۆدا ھەلبووە
ئەى ھەورى نزيك...گەوھەرى پوناھى
خانە خوتى مېواننەوازی مەرگ.

كانونى يەكەم 2001

فريشته نووريان لى ناكه وپټه وه .
 بوره پياو
 پياوى دالانه نهينيه كان
 پياوى هزاره مه پمپه پيه كان...
 له به فري ميژوو
 له وه همى ميژوودا هاتوو
 كه تره...
 له گومان و تاواندا رسكاو...
 زمانى گمه و خوښكارى...
 شهيتانى شه وه سووره كانپان
 بهرداوده ته سيبه ر...

ناگردانى پړاو
 پارسه ننگى كچينى سهرده م،
 هه تاوى ته متمان
 له سهره تاتكيبى شارسانيه تدا
 كرده وه به توپيك نهينى...
 سيزيف..
 سيزيف...
 سيزيف....
 ده گه پټين ميژوو بکړين...

چاوی هه لۆونه
 ده نا باخه که مان
 بهری سێ سالانی پیکه وه گرتبوو
 بێ دهنگی ده زرن گیتته وه...
 په پووله ئارامیان له بهر براوه...

کلۆی قه‌ند
به‌سه‌ر زمانه‌وه ده‌توێته‌وه .
به له‌یهی بی یا به پیناوی
گووپی خړ کردوو...
گۆشتی چه‌ناگهی شۆر کردۆته‌وه .
هه‌واله‌کان وا ده‌گه‌یی‌ن...

چاوی هه‌لۆنه
چ ده‌که‌ن بکه‌ن!
دنیا خۆشه و بی ده‌رگایه.....
چ ده‌که‌ن بکه‌ن
با ئه‌مه‌ش چالێکی تر بی
له پێگایێ
ناومان ناوه خه‌ون.
له بۆشاییه‌ک
پیتی ده‌لێن (30) یا (100).

ئەو دىماھى سرووداندنە
يا فەرۋاي پلنگىكى بەلەك
باي پۆشتە كىرۋەو
چىيى بلندو
ئاۋى بە جۈگەو رووباراندە بردوۋە؟
ئەو روومەتى شازادىيە
يا كۆلپىرەى ناۋ زىندە خەۋنەكانمان؟

ئىتر شاباش لە قورمىش
لە تىف تىفە و ئىنتەلايى...
شاباش لە سەدەى بىست و يەكەم.

ولایت که مان خوشه
دهلین یورانپومی تیدایه و
شه هیدیشی تیدایه ...

1996/12

پهنگه نه و کوشکانه ی به که لله سه ر هه لئراون
جوانتر بن...
پهنگه له تاریکیدا
گه نجینه ی زۆر ترمان ده ست که وی.
پهنگه سیمپکی له هه نده رانه وه هاتوو
ته زووی گه رمۆکه و خوشمان بداتی
گه رمی دراوه کانپان ئاسا...
پهنگه وای لی بی
کردنه وه ی بازارپیک
خیری زیاتر بی.
نه و ده مه خه ونه کانمان دیته دی..
نه و وه خته ،
له باتی رۆژی دوو نان،
سی نان ده خوین.
له باتی رۆژی چایه کیش،
دوو چا ده خوینه وه.

نیچیریکی ئاسان نه بووم
دلّیک بردمی،
به رهوتی نسکو، به کامی له تر دان
به هاریکی بۆیه کراو
په له هه ورێک
له چاوی منه وه هه لکشابوو...

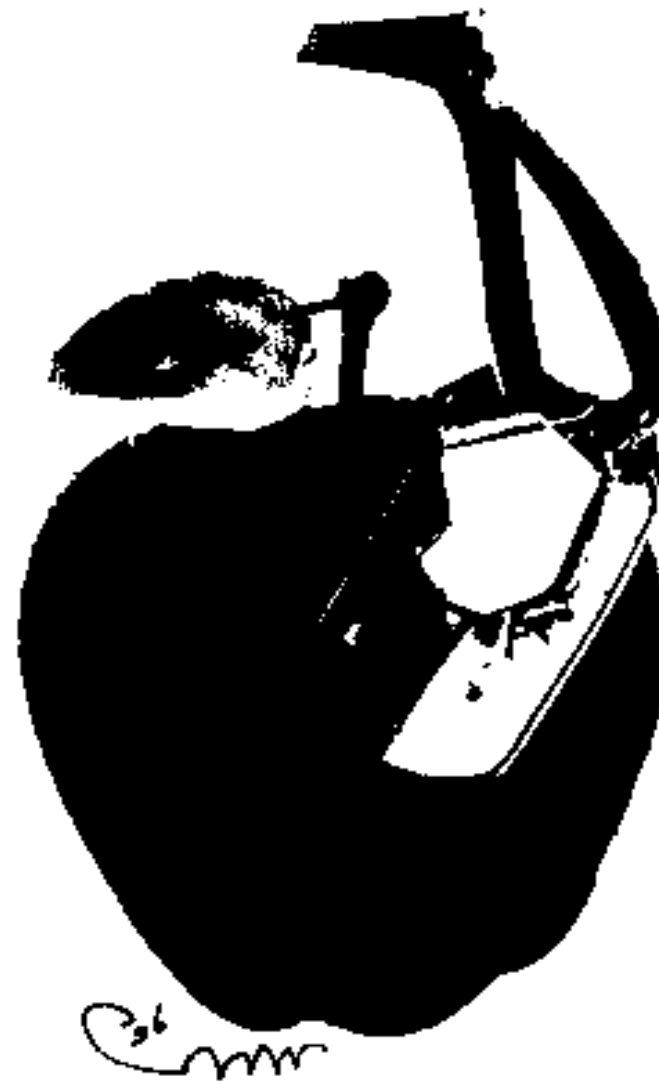
نەشەقیا

نیگایه کانت به رهوتی نسکو
لهو ریگایانه دا په رت بوون
فیلّیان لیکردین
به دالانه هیمنه کانی رۆحدا تیپه پرین
بێ ئاوردان وه...
بێ لا لیکردنه وه
بێ روانین
وێنه ی گولله یهک له نیشانه دا سه رده کا
له سیبه ری له زه تدا توانه وه...

گوناھ، ئەشقیای خانە گەردان
 بەسەر کەپکی بێ ئومیدی و لەخۆنووسان
 گوناھ،
 ریبواری شەکەتی چاوغایەنی ھەلۆدەدا
 لە شەقامی کوژاوە و چۆلی
 ئیوارە درەنگان...
 ئەمجارەش با لە دیدار ئاخری تۆی پاراستم
 ئەمجارەش با،
 لەو ھەورانە ی شاردمەوہ
 کە لە بن پێیان کەوتیوون...
 سوپاس بۆ با
 سوپاس بۆ با
 کە ھەمیشە ناھێلێ
 بازی کێویان بگیری...

سوپاس بۆ با
 سوپاس بۆ با
 سوپاس بۆ با
 نەبەیتشت چاوم لە ئاسۆدا بیری
 سوپاس بۆ با
 دەنگی یەو چرایانە بەخشی
 لە ناخی (من)ی ناو (خۆم)دا
 بانگیان دەدا:
 جیھان فریشتە یە کە لە پەشم
 لەو زەمەنە درێژترە
 گۆلیکی تیدا دەپشکوێ
 لەو پرووبەرە فراوانتر
 بە مەزاری بێ سنووری
 زیندەخەونە کاغمان دیارە...

وەسیەتی ئەستێرەکان نەبوو
 پۆژگار جینووکی سپی
 بە سیمای ماندوو مان بەجی هیشت...
 وەسیەتی ئەستێرەکان نەبوو
 خۆر لە نیگای تۆدا
 ترس و گومانی بۆ باران دین.
 وەسیەتی ئەستێران نەبوو
 پێگاکان فیلان لە خەونە کافمان کرد
 وەسیەتی ئەستێرەکان نەبوو...
 ئەمە پەوتی باهۆزە ناو دەکانی
 دۆزەخی زەمەن بوو
 لەگەڵ تەنیا یی کزەبای سپێدە و
 دلە ھەلا ھەلا بوو دەکان جووت دەبوون...

گه مه یه کی به سه بر بوو
بارانی مانگمان به بریناندا ده کرد...
ئاگرمان له قوولایی پروو باران کرده وه...

کیلگه کانی شه و
به مۆمه کانی به ریه نجه ره پرووناک بیوونه وه
تیشکانیکی شوخ بوو
له سیله ی سۆزه وه
پروانیتته جوانی
ماندوو...
هه ناسه سوار...
له باسکاندا ئاوا ده بی...

له پرسی (نا) دا

گوږی دوور له مهرگ
په نجه رهی کراوه مان، به سهر با پیتوی
ولاتی به مردن تیر و به شتی تر ناشتا
ئامرازی پاکه وانه کان...

مه مله که تیکی بی شنه
بی نوور بوو
هه موو پیشه سازی و دهوله تی
چهند کارگه یه کی و ههم بوو
که له راست و چهپ
به راست و چهپ کاریان ده کرد

تیشکانیکی شوخ و گه مه یه کی به سه بر
له سیله ی سوزه وه پروانیتته جوانی
پروانیتته گونا ه
ئه شقیای خانه گهر دان
ریتواری شه که تی هه لوه دا...
تیشکانیکی شوخ...
گه مه یه کی به سه بر...
تیشکانیکی
گه مه یه کی

تشرینی یه کم- 2001

بوونه وهری رهنگ داپچکوپراوی
چاو زیت و کهمۆ
له کهندووی بهتال ئه کهن
سی وخته ی رۆژی، بۆش
کاسه ی سمتیان داوخته بهرخۆر...

گولته ندام
له پال ئه وهی من وتۆ دهیزانین
ترسم له ئاوی پهنگاوه...
لهم رپییه دا، که زیاتر له ئاوه پۆکان دهچی
ترسم له تیغی تازه ساوه،
له چه پله ی گهرمی رهعیه ت.
له کۆلانه رووته کانه وه به ره و په رستگا،
مندالیی نیشتمان و
نیشتمانی مندالیمان هه لئاسیوه...

ده ست له کارنیشانه وه نه ستیره کان

(1)

نه و ژنه ی
له ره نووی هزره مایه پوچه کانه وه
که وتوته وه ..
نه و ژنه ی
ره شه بای پو شپوه و
شه ری سپیده ده مان ناگرده داو
چاو له تیواره داده گری...

گوری دوور له مهرگ
ناسووده بیهک له پیده شتی چاونزیی و
به دکریشی و
تژی خو هه لختن.

ته نگه لانیکی بی هاوتا.
زلکاویکی خومار.
له کولانه پروته کانه وه به ره و پرستگا
مندالبی نیشتمان و
نیشتمانی مندالیمان هه لواسیوه...

1996/7

له مېواندارۍ مه رگدا
 كه خوښندنه وديه ك ناميښي
 با خوۍ پرووت ده كاته وه
 چياكان سهر له بن گوټي يه كتر دهنين...
 ژنيك په شه با ده پوښي
 سپيڅده ده مان ناگر دده او
 چاو له ټيواره داده گري...
 نه ستيره ټيتر هه لنيښ...
 ده ست له كار ده كيشنه وه.

نه وژنه حسابيک بو که س ناکا
 نه بو هيږي هاوپه يمانان،
 نه نه نجوومه نې حوکم...
 به نيلوفه ري چاوي،
 هه موو هوپه كي ژباني له شار برپوه...
 نه ستيره ي له ناسمان خانه گومان کردووه
 ده ستی پي له کار کيشاونه ته وه...

(2)

من خەونىكى دىكەم نەبوو
ئەو ئازىزانەى خوشم ويستن
داخ كە پىيان نەزانيبوو
لەگەل دەست لە كار كيشانەوہى ئەستىرەكان
ونم كردن.

(3)

لە خوشەويستى دەپرسى
چۆن دى و چۆن دەپروا؟
بۆ ھاتنى خوشەويستى ھۆپەك نىيە
خوشەويستى ھەمىشە دى.....

(5)

ئەستىڧرەكان
دەستيان لە كار كىشايەو...
پىيويستە چارەيەك بۆ ئاسمان بدۆزىتەو.
لە مەيواندارى مەرگدا
خويندەنەو دىەك نامىنى...

ئەيلول/2003

(4)

شارم بە چۆلەوارى رۆحم سپارد
سۆز و چاوەروانىيى و خەونى مناليم
بەم دەم و دەستە لە كۆي بىنمەو؟
كە خۆم ئاگرم دەكردهو و
خۆم سې بېووم...
ئەو چاوانەي
تريفەيان لە مانگ دەدزى و
بارى (نوور)يان
لە بەر ئاستانەي خەراباتان لى دەخست
ئەو چاوانە
نسيتى خۆرئاوا بردنى...

خۆشهويستی بېيوانه ی پځته

(1)

په له هورېک له شکوفه ی گریانې من په یدا بوو/رڼی
 رڼی به سهر کتلگه ی تر دا باری/نه و بې ناگا نوقمې
 شه قامه بمژاوه ژاوه کانی له زهت بوو/من له کولیته
 هیمنه کانی رځه وه/گروگالی په پووله په نگا وره نکه کانم
 ده دی/نوکتهم بۆ نه فسانه ده گتیرایه وه/با م پوشته
 ده کرد و گهر دانم له باران ده و نیه وه/

سترانی رځی ده چری
 هه ناسه ی له لیواران شین بوو
 لوتکه ی له به فر یاخی
 شکزی له سهر جادان که وتوو...

(2)

دلی دور له خوشه ویستی / دور له مهیل / نزیک
له پیاله، له کبیل بوون / به لام تیشکیک به پدیکانی
بی نامانی شه هلاوه نه و تا له دور را دیاره / پروباریکي
خه والوه / له رازیکي ناشکراو خه یالیکي نووستو
دهچی... / دلی دور له خوشه ویستی... تاسه ی نالوده یی /

گریانیک له چاوی هه لوه دای پوژپه
ده لپی هه وری هاوینانه ،
نه پهرت ده بی ، نه ده بارئ...
شازاده ی قامیشه لان
نه شته ی سایه فیئکه کان...
به فر ده یلاوینیتته وه...
به هار سلاوی لی ده کا...
شازاده ی قامیشه لان
قژی له هه ور ده سوئ
مه مکي له نوور...

(3)

ئو کانیه به ختی لی قووتداین / پو حمان نوزه ی لی براوه ،
به دوامانه وه یه به ناستهم هه ناسه ده دا / دره خشانه...
دره خشانه بهر ناستانه ی خه راباتان / ته نیولا یه ئو به فره ته نیولا یه
ناتویتته وه / به بیار به بیارانی /

ئو شوستانه ی
خوژگه ناکامه کانی نیشتمانیان لی که و تبوو...
که س به لایان دا ناروا
ته نیا
بی ئاوده نگ...
سه رکز... چاوه پروان...
له کیلگه یه کی به دراو
له گوندیکي ویران ته چن...
ناوی له هیچ لیستیکی ئاوه دانکردنه وه دا نییه
ئو سه یه ی له خه ونا دیبوت
ئال بر دیه وه...
ئو بی مه بلیه ی له کوخه کاند ده ژی و
له تارمایی کازبوه دا ده ده که وئ
به پروومه تی چرچ و لوچی لیپه واردا دیتته خواری...

(4)

له رهوتی باران بیتزار نه بووم / بزانه! من له رهوتی باران بیتزار
نه بووم / نهو په خشی شوانه ده دایه کتو، شهیدا... دره وشاوه...
پتگای ون کردووه / له شتوان ده خوولیتهوه /
شینگیت دیسان بوچی کوونونه تهوه؟ / نهو گیانله بهره
خه مبارانه بهم نیوه شهوه به دواي چیدا ده گهرین؟ / بلتی
پتگایان بدهن په یزه یهک به خه ونه کانیاان هه لبتین؟ /

هه ست... به ته سلیم بوونی نیگا.
خه ون... به تاوازی سه قهت.
ژیان... به بی پیناوی و بیده نگی.
نهوت... به خوړاک.

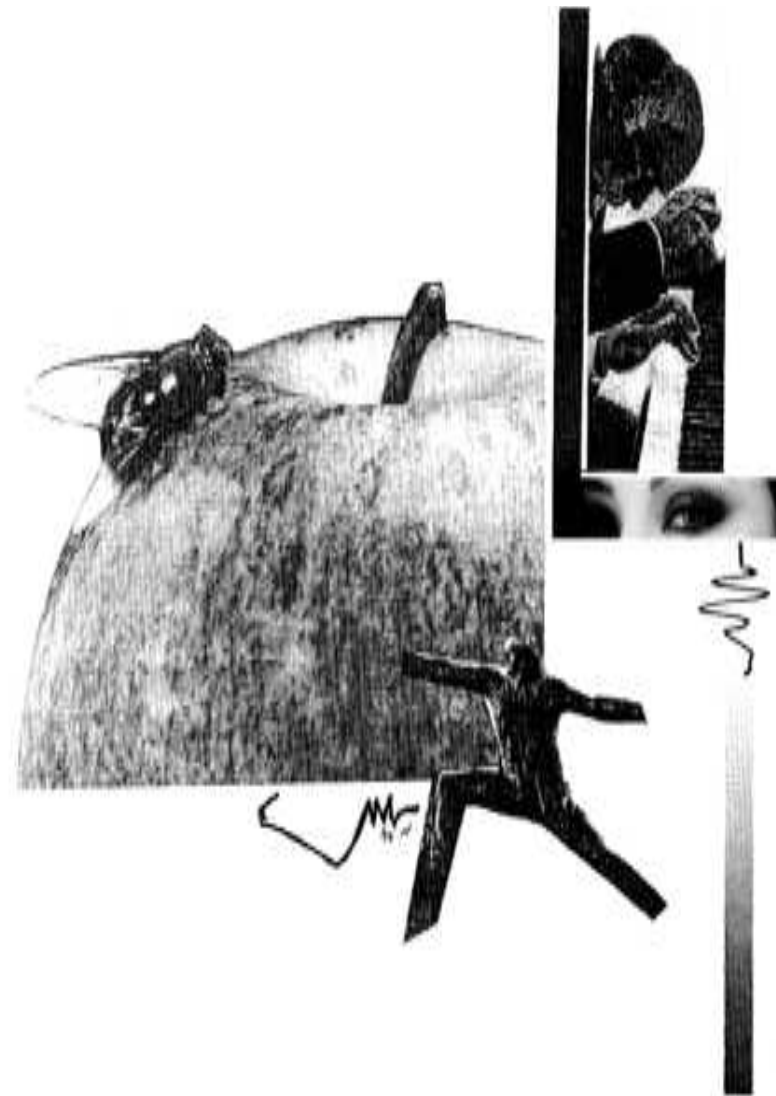
سروشت، سه رچاوه ی پاکیزه یی
نهو رتیه به سامه نه بوو
تاگردز ناو میدی و ره نجبه خه ساری بو هیتنا...
تاگردز...
تاگردز...

(5)

بیرت چون بۆدروست کردنی ئەو ھارمۆنیایە چوو؟ / نای لە
سەدای پازێ / نای لە جواناوی شیعەرە کەزی درێژەکان /
نای لە ورشە کوانوو / لە زەردەخەنە هیواپراو / لە پەنجە
لە گۆچوو / لە زینگانەوێ کێژاوە / ئینجا نای لە چی نا؟ /

گربانیک لە چاوی ھەڵوێدای پۆژپەر
دەلێی ھەوری ھاوینانە
نە پەرت دەبێ، نە دەبارێ...

خوایە بە دوای چ ھەتیوێک.
بە سوجدە چ عابدێک.
بە نالە نالێ چ نەخۆشێک.
بە شەبەقی چ خۆتینکی بە ناھەق رێژاو.
ئەو دەسەلاتە (بیدیماھی) بەت بەعیشق داوہ؟
لە شەختە چرۆ دەردەکاو
لە بەھاران دەیوەرینی...

تەلەپنامە

ئایا باشتىر نىيەت ۋەگىر قاتلىك كەۋى
تا ۋەگىر خەيالى ۋىتىكى ھەۋەسباز؟
«نەپەس»

(1)

سەۋەبى كۆچەرىدىن لەۋ سۆزۈۋە دۋاى ھات/پەتخۇستى
تەرخەۋانى پەتۋە بو.../سۆمەي چاۋم مەينا بو/سايە
پەتھەۋتا...پەتەزىر/كەتەر پالەشت/تەم بەرگۈزە.../تۆ
نەگارىك نى مەكۈي سەيەر ۋە نەفسانە/تۆ پەتەلەنەتە،
جۋانى ۋە دەرندەيت پەتەۋە تەتەيە.../

دەنيا لە سەھەندى گۈمرايىدا نوۋستۈۋە،
ئەۋ پەيۋە سادە ۋە دۇپاكە نەبى،
دەۋرا پەت لە دۇلى خۇي دەنەتەۋە...
دۇلى شۈۋشە
لە يارى پەتەردەندا شەكەۋو...

خۋايە ئەۋە چ بەلەيەكە
بۇ ۋەبەدى خۇتت ناردۈۋە؟
خەۋەكەي پەھىلە دەۋاۋ
چەيا دادەنە؟
چ بەلەيەكە
لە پەشەنەيە زۈلمەت ۋ
لە زۈلمەتدا پەشەنەيە بەرپا دەكا...؟
خۋايە... ئەۋە...چ...بەلەيەكە...
بۇ ۋەبەدى خۇتت نازىل كەردۈۋە؟

ھۈزەيرەنى/2003

(2)

(کارئ)، له هه یوانی پوونایی فرمیتسکیاراندا هاتوو.../
پوویهندی هه واداریه/گۆشه ی پهداگه پراو/چاو که وشه نی
ئهوانی پریوه و بهرده وامه.../ (کارئ)، پاسارییه؟/نهء/کارئ
هه ناسه ی رهشی سهرده مه؟/بهلتی...

نیترگسی گۆلپهنگی بینایی بوو
فیراق نه وره سی ته نیایی...
نه دیواری خانه قا ما ،
نه بهر ئاستانه ی خه رابات
ئیدی مه ده دیار له کامه پرووگه
له شه یدایان ده رده که وی...؟

ماره زیو،
درنده ی جهنگه لان، په سیوی پیلان...
ماره زیو شایانی ته لاری دل نه بوو
شایانی ته لاری مینا به ند نه بوو ماره زیو...

(4)

کټی وای کرد وټنهی خۆمان نه ناسینه وه؟ / توحفه یتیک بوو
له موزه خانه / به لām هه لنه واسرا بوو / هه لپه سیترا بوو... /
لا فویش هات / ئیمه هه ر تینووه که ی جارانی... / زه نه که... /
زه نه که... زه نه که...

چیا نایه لئ بڅه وم،
چیا نه یان هه یتشت بڅه وم.
چیا ته ماشا مان ده که ن،
چیا ته ماشایان کردین،
چیا ده بین چ ده که ی ن.
چیا بینیان چمان کرد...
چیا ئیتیر با وه شمان بو ناکه نه وه...
چیا ئیتیر تیمانگه یین چ مالیکین...
چیا نایه لئ بڅه وم...

(3)

ژانری چی داد په س؟! / دره ختی مه وسیمه / نادیده... / تیری
غه در له به یان ده گری / ته ته ر به ده ر دیان نه خوارد / موسیقا...
ئاواز / له کوتی مردن...؟ /

خۆزگه کانم گولیان دا
گولنار چه تری خه ر امان بوو...
ئه وه من نیم سنووری ته م ده پرم
ئه وه ئاو یتنه ی (کارئ) یه
شه وق له سۆز ده داته وه....

(5)

باران بوو خۆله میښی دامرکاندهو.../بهی بوو/قوبه‌ی
هه‌لداشته فرۆکه‌خانه‌کان.../هه‌ورازیکه‌ی سه‌خت نه‌بوو/
نه‌گینا شه‌و هه‌ر من ده‌زانم چی پێ ده‌کردین/ناری!...
ماسکفرۆش بازارپانه/ناری (کاری) پشی تپیدا به‌شداره.../

له‌و دیو جامخانه‌ شینه‌کانه‌وه‌ ده‌یانبینم
له‌و دیو جامخانه‌ شینه‌کانه‌وه‌ دیتنم...
له‌و دیو جامخانه‌ شینه‌کان،
ده‌ستیان له‌ پرچی شیعرم نابوو
ئاگریان به‌روودا ده‌پرژاندم...
بانگ هه‌ر جارێک بوو:
خودا حافیز مه‌وسیمی خایین...

هەندى لەو شوێن پێيانەى بەسەر شەختەدا ماپوونەوه

«مەكان شەوقى بە عێلاتە پەشمە كۆنە هەوار
حەيات زەوقى بە ئەحبابە بايە ناووههوا
حاجى قادى»

-1-

پۆژگارم بى تۆ سارد
لەگەڵ تۆشدا بە ئازار...
هەنگاوم بە ئاوازه‌كانه‌وه ديار.
ئيتىر وابوو:
ژيان لە بروسكەيه‌كه‌وه هات
بە بروسكەيه‌كيشه‌وه پۆيى...

(6)

فیراق پیشوتاری کتیبیک بوو/بەشەختە نووسراپووه.../
بال بە بالدارانه‌وه.../وچان بە سیمای ماندوو.../«ديسان
شەهات» / (کارى) شەوبەشارە.../نەرى ماندوو نەبووى
کارى؟/

سپێدە بەوازی ئیمە پروون دەپووه‌وه...

سپێدە بەوازی ئیمە پروون ببووه‌وه...

خەنەبەندانى رووبەند و

شینى سایه‌ی پەشمالان... بوو

سپێدە ئەى دل درێژدەبیتەوه...

درێژ دەبیتەوه...

درێژ دەبیتەوه...درێژ

تا دەستى بە بوولیل ڤا دەگاو

نايه‌لى تاريك دابى...

-2-

دەستەكان چوونەو بەل يەكتەر
هیلېك له مۆمهكانی سەر تاخچه دا هاتبوو
مەرگی په پووله و گیانه لای هۆشی به دواوه بوو...
دەستەكان له پال يەكتربوون
رېگایه کی تر نه بوو...

-3-

گه رایان له وړو باره دا خستبوو
له رۆژگار يکی تاریکدا
سنگیان دابووه خور...
کۆمه لای ماسی بوون کهس نه یدە ناسین.

-4-

رۆژی له رۆژان
په نجه م له په نجه ی تۆ ئالان.
دەرگاكان داخوابوون
من هیچ کلېلېکم پي نه بوو
کلېله كان،
له خانه ی مەرگ پارێزرا بوون
رهنګه مردن له جودایی خوشتر بی.

-5-

هه ور
کوچه به کوچه
شه قام به شه قام
دەرگا به دەرگا
به دوا ی ناوونیشانی برسیه تیدا ده گه را...
له خاکی نه زۆکدا
مرۆښ ته نیا ده سه لاتی به سه ر قسه دا ماوه.

-6-

له سایه ی به فراهه
به ره و خالېک ده بیبین و نایبین...
په یزه ی ئومید به ئاوازه کپه کانه وه
لاویتی گریانی پیدا دیته خوار...

-7-

مەرگ له له پی ده ستیک ده چوو
به زاری هه لئوه...
هه لئو ئاسمان ته ی ده کا
مەرگ زهوی...

-8-

چه ترېک به دیواری نیگا کانه وه
ناهیلتی چاوه کان
تارمایی گومان بیانگاتې.

-9-

ژتی که مانجه که یان پساند
ئهی چاوی شیخ!
موحیبه ت له چ که ندیکدا فرېدا!؟

-10-

هه ورازیک له پرچی ئه ودا بوو
سیوېک له لیو و
دۆزه خپک له چاوی...

-11-

خه ونه کامان هېشتا له سندو و قدان
وه ره پیم بلتی
خوشه و بستی نه مردووه.
وه ره پیم بلتی ئیتر وه ختی نه ما،
پووېشه کان هه لده گرین.

-12-

ئهو په لکه گیایانه ی
سیبه ریان له ئیمه کردووه
له زه مینیکې بروسکه داره وه شین بوون.
چ خه بهر که ژئ!
هه تاوی چاوت
رې نادا چاوم لیک بنیم؟

-13-

شوین پی بهر که کانه وه دیارن
گریان ئه ستیره یه کی کوژاوه،
له ئاسمانیکې سپیدا،
رهنگ دده اته وه...
له زه نگیکی برؤنزیدا،
دهنگ دده اته وه.

-14-

ههور
له بهینی په نجه کانی مندا دزه ی کرد که ژئ!
باران له چاوی تو...
به لام په نجه کان له خاچ دران...

(خۆشه ويستم)

لهو باوه رهداي

بيتم له شانۆگه ريبه كي ناته واودا دهر بكه وم؟

-15-

كولتيره يهك

به سه ركه لله سه ره كانه وهيه

كهس له هاواري باران ناچي

باران له مهيداني شهردا به ته نييه

كليلى دليان رڤاندوه...

چاوه خوماره كان چاوه رپي چين؟

چاوه خوماره كان به ديار چيه وه دانيشتون؟

باران له مهيداني شهردا به ته نييه.

-16-

وهك مهرگ

وينه ي ناسماني بپايان

شينه كه ژي

لهو بهرۆكه وه بۆ ئه و بهرۆك

گولتيكي ماندوو،

سيسه كه ژي!

-17-

هه موو شتيك وهك خويه تي

ئاوينه،

به روخساري شهكه تدا هه لئاسراو

رهنگه دهرگاي ئوميد

له به فرتيكي پايزي زيتر نه بي...

ئهرى به راست!

چلتيك له ئينجانه ي بهر په نجه ره دا بوو چي لي هات؟

-18-

په نجه كان جوان بوون، ئاوازيان ده چري

په نجه كان جوان بوون ده چوونه بال په نجه ي تر...

ئيستا په نجه كان

بي هووه له هو له كان هه لده برين...

په نجه كان...

ئاخ په نجه كان...

-19-

گړېک له قوولایي که لاوه کانه وه ،
له قوولایي ساته نه فرت لیکراوه کان
گړېکی ماندوو ،
فیل لیکراو...
بی دهر فرت
ناسیمه وه که ژی ،
گړی خوشه ویستی هردوو کمانه .

-20-

بهرد رهگی دهر کردوو... نابزوی .
ناو رهگی دهر کردوو... ری ناکا .
چوله که رهگیان دهر کردوو... نافرین .
زهمین بی رهگ ماوه ته وه .

-21-

به ره واژييه کان پيکه وهن.
به ره واژييه کان به يه ک ريگادا ده پون،
له يه ک جيگادا لي ده خه ن...
به ره واژييه کان پيکه وهن
وتار بۆ يه کتر ده خويننه وه
چاو له يه کتر داده گرن
به ره واژه کان برياريانداوه پيکه وهش بمرن.
به ره واژه کان پيکه وه ده مرن...

-22-

مانگ له ميشکيني پڙاوه وه هه لاتبوو.
ئه وانهي له بانيره وه ستابوون
له ناو گه لاي دره خته کاندا ده يانيني
ده رده که وت و ون ده بوو...

-23-

خالتيک
هه موو روناھي له خزیدا کۆکرده وه
گه لاکان سيبه ريان برد
چه که کان خه ون.

-24-

پیته کان له جهسته ی تودا دهله رینه وه
 واده ی چاوه روانی نییه...
 که له گه لتام هه میشه ده لیم جار یکی تر ناتبینمه وه...
 چ سر پرکه که ژئ!
 تو بتوانی به بیی من
 له خه ونیکی پایزیدا نقوم بیی؟

-25-

تو له حه قیقه تی ناراسته کان نه گه یشتووی
 هه رگیز وینه نه ندازه بییه کانی واقع
 شکلی میوه کانی خه یال نادهن.

پایزی 2002

- A -

وشە تەنیا بال ئىيە ،
لەبەر پىيى شازادەدا
بە سوپاس بىرە وشىتەو...
پەرۆشىيى ،
كانگەي پىسپاردەيى و
ئاراستەي رى پى ھەلەكردن دەرچوو...
كەژى ، ھەر لە دەستپىكدا
كىلگەيەكى بەردراو بوو... دۆراو بوو...
كەژى بەروو بەندى وا دەر دەكەوت
لە قەنەوزى گۆمە وەستاوەكانى دەکرد...
لە ساوى ئاو ،
لە ئەندازەگىرىي تۆزالى خۆلىگۆزان...

ئاوازه ماندووەكانى بەكەنى

ئاخ سنگى قوونى ئەم بىدەنگىيە چ پاك ھەناسە ھەلەكەيشى...
بىروانە چلۆن گوى رادەدېرى ئەم بىدەنگىيە پىروۆزە...
«نيتشە»

وشه نوخشه‌ی ختوکه‌دانی ویزدانه!
ئه‌شقیای به کیوکه‌وتوو؛
هاورپی (با)
هاورپی بارانه...

ئه‌وه نیگای هاودهم نه‌بوو
روو له ئاسمان...
ئه‌وه چاوی ئاره‌زووبازی که‌ژی بوو
که دهمگوت نه‌فره‌ت له رۆشنایی ده‌کا؛
خوی له پاکدامه‌نی ده‌دزیتته‌وه،
وا ده‌رچوو...

له ده‌سپیکه‌وه،
چاوی لی بوو
له تال تال و
سات و سات و
چلی چلی ده‌ورو به‌ر فی‌ربوو،
چاو له ئاسمان
ورشه‌ی مانگ له زلکاودا نقوم بکا...

بۆ روناھى رى
من وشەم بەسە .
تۆيش تا ھەتايى نوقمى
و ھەمە لە زەت بەخشە ،
ئایدز ھېناکانى خۆت بە...!

وشە تەنیا بەل نىيە كەژى!
كەژى ى ژوورە تاريكە پەنھانەكان
وشە تەنیا بەل نىيە...
من وشەم بەسە...
كەژى فېلباز!

2004.8.12

سپىدەى ھاوین ،
لە چاوى تەلېسماوى درۆينى كەژى دا
گرى دەباراند...
خەيالەم دەکرد ئەو پارەو
بە بى تۆنە چىتە سەر...
ئەستىرە بكوژىنەو
جاریكى تر بەیان نەدا...
بەلام وشە ھەرگیز ،
بوونەو ەرىكى بە تەنى نىيە .
مەگەر جوانى و رەندى دنیا
لە كویدا جىيان دەبىتەو...!؟

-B-

گریان... ختوکه‌ی خه‌یالنه نووستووهدکانی ناخ
له به‌هه‌ستترین ته‌جه‌للایدا.
گریان وه‌جدی شه‌فقه و نامه‌ی سپیده،
له‌و چرکه کورتانه‌ی بنه‌وشه‌یی ده‌نوئینی...
مرۆف چه‌ندی پی‌یوستی به‌ شیعره، پی‌یوستی به‌ گریانه...
شاعیر تا پتر له‌کلپه‌ی ئاگر و
یه‌کنه‌نی شاخ و
ته‌وژمی باهۆز بگا...
ده‌بی بگری...

گریان ئیکسیری دارایی رونا‌هیییه...
شاعیران ده‌بی بگرین...
تا خه‌لوه‌تی نه‌ینیه‌کانیان گۆلی لی بروی...

به نابەلەدم مەزانە...
 پێویستە قسە یەک لەو مەسەلە یە بکەین...
 گریان... بالی ئەو رەنگالانەشە
 ئازادانە ئەم چل و ئەو چل دەکەن...
 گریان... بارانی ناوەختی رێکەوتی خوشەویستی و
 رەشەبای جودابوونەوه و
 هاواری برسێتی و بەجێهێشتنی وار و نیشتمانیشە...
 هەمیشە سەردەمی بێ گریان،
 بە رۆژگاری بێئومیدی و هیواپراوی ناوژەد دەکرتن...
 گریان... دەستەواژەیەک نییە،
 مانای لێکدرێتەوه،
 گریان نیازیکە
 وێنەی کەقالتی هونەر مەندیک،
 بە کۆمەڵێک پەهەندی دیار و نادیار دەخوێندرێتەوه...

دەسا بابگرین بەسەر سیبەری،
 ئەو ئاوازانە ی گژوگیای بناریان بە عەشق دەنەخشان...
 بابگرین
 بەسەر تارمایی ئەو خەوانە ی بە شیعەر دەستیان پێکرد و
 بە شیعەر کۆتاییان هات...

بابگرين
به سه ر جوانيه ك
پيشه نكي كه زاوه و
چراي سه فته ره...

بابگرين...
ئاسمان چاومان لي ده كا...
ئاسمان لاساييمان ده كا ته وه...

2004.8.6

-C-

نه ژاد! خود له بار يكدان نيبه
ره هايي ده رپي...
ئيتتر نه ما،
ديدار ناخر بوون، جيتي سه رنج بي...
به سه رچوون
ئه و رۆژگارانه ي ماسك و پرووبه ند
هه ر له دوورپا ده رده كه وتن...

هاوسه نگیی سرووشت
دل ساردی نه ده گه یاند...
نه ندازه گیری
کاریک نه بوو له بهرام بهر هه ستدا کردیان...
میتر خاسی،
ئیترا ناو کوئی (هاتی) نییه،
ختوکه ی ره هیله بداو
مهوسیمی چرۆ و نهوای هوزاران دهسته مو بکا...

نه ژادا! پیتم که وتوته سهر ره شانگ.
که چی هیشتا
به فر نایه لی
ناسوده سهره خه وی بشکینم...
به فر نایه لی چاوم پیشکوی و
شه فقه و بوولیل بگه بینمه وه یه ک...

بۆ نا!!؟
پاكدامه نى
كهى له ئهلف و بىي سىياسهت
جىي بووه تهوه...
ئهو غهيبه
به كام سۆز كهشف ده كرى؟

با به خهونه كانماندا بچينه وه...
وهختى هاتوه
بزانه چيمان له بىر كردوه...
داوامان لىده كه ن
شه باقهى برينه كانمان كراوه تر بى،
تا خوڻيمان كه ژاوهى مارينز و
ياريه خنجيله كانى ده سه لاتی پايته ختان،
رهنگينتر بكا...

لهم رهوزنهوه دهياښينم،
چوارشانه،
به رسكان رسكاون...
ليژمه و گهواله ههورانيس راډهگرن.
لي چاوغاينه نن،
بروايان پي مهكهن...

ئهوه دهمگو نيبه نهژاد!
ئهوه په رته وي نه پيښه دره وشاوه كانه...
لهم رهوزنهوه دهياښينم...
به شهيداوون، شهيداي خيانه ت و دره اورده كانين...
ئهوه دهمگو نيبه نهژاد!
دهمگو نيبه...

2004.7.8

نهژاد!
هه له تپكه،
نازاني نه برؤي، نه وچاني بدهي...
نه گياني شه كه تت
بدهيته بهر تاوه لديرئ
قبيله نمايكت پيښه،
نازاني رووت له كوستانه
يا گهرمه سپر...

-D-

«فېرین به فېرین دهست پې ناکا .
 نهوهی ددیهوئی فېرین فېر بې
 ده بې له پېشدا وهستان و پوښتن و ههلاتن و سهرکهوتن فېر بې...»
 نېستسه

له ودهتهی ههین
 هه وراز ده مانداته دهست نشیو و ،
 نشیو پروویه پرووی هه ورازمان ده کاته وه...
 له و کوسته وه پو نه و کوست...
 خانه گهر دان...
 مال به کوژ...
 به پروو باران خوینمان داوه...
 به بلندی چیا یان که لله سه رمان پژاوه...

ئېمە فرېنمان بە فرېن
دەست پى ئەکردووە...
هېچ نەما پېمان نەکەن...
رېگەى داهېنەرانهى وایان لە ئازاردان و
کوشتن و
رەشکردنەوهمان داهینا
کەسنەکردە...
بەلام ئېمە عاشقى ژيان بووین،
عاشقى هەتاو و خاک و باران بووین و
نەنوستین.

ئېمە فرېنمان بە فرېن
دەست پى ئەکردووە...
لێرە...
لەسەر خاکی خۆمان هیلانەمان چى کردووە،
لەو سەرەو هاتوون
بى ئەوێ غەدریکمان لیکرد بى،
یا سنوورى باخچەکانیانمان بەزاند بى
لێیان تیکداوین...

ئېمە فرېنمان بە فرېن
 دەست پى نە کردووه...
 ئېمە بەرلەوہی
 دەستمان بگاتە ئەو ھیشوہ،
 زۆر چلمان لە ژتیر پیداکا شکاوه و
 کۆلمان نەداوه،
 خۆمان بە ھی تر گرتۆتەوہ...
 ئېمە فرېنمان
 بە خوین و
 فرمیسک و
 بە تاوی گریان و
 بە تەکانی ھەلات ھەلات و
 بە چاوەروانی زیندان و
 گەردەلوولی ئەنفال و کیمیاباران و
 بە زوڵمی مێژوو و جوغرافیاوہ دەست پى کردووه.
 ئېمە فرېنمان بە فرېن دەست پى نە کردووه.

2004.3.8

-E-

زیندە خەونن،
 ئەو ھاوکیشە ناھەوسەنگانەى
 وەک ئینجانەییکی گل لە دەستمان گرتوون...
 زیندە خەونن..
 ئېمە گرێژنەى دەرگا تیکشکاوه کائمان،
 ھیشتا ھەروا ماوہ تەوہ..
 ئاھەنگیکمان بەبوونی، نەبووی
 دەورو زەمانیکی زۆرمان نەداوہ..

زینده خه وئ،
ئهو کوانوانه ی
له دوکه ل زباتری لی دیار نییه،
سه رسام..
حه په ساو..

براده ره کهم، له هه نده ران دهژی..
گرفتی گه وره ی ئه وه یه،
وه رزه کانی سالی لی تیکچووه،

براده ره کهم،
گه نجینه ی به رده رگای مالی خو بان نابینی!
چووه به دوا ی ئه و گولانه دا ده گه پئ
که (له وئ)
له سه ر ته رمی مردووانی داده نین..

دهرچوو زۆربه مان،
له به رنامه ی زینده به چالکردنی خه ونه کان..
له به دنیهادی بی ئه ندازه ی
وه فا و شهرم نه گه یشتبووین.
دهرچوو ئیمه سه هو بووین..
دهرچوو... (!؟)

ئەو لەوەتەى سەرى ھەلگرتووە،
 سەیری ئاویڤنەى نەکردوووە
 ئادگارى خۆى نەدیووە..
 دوای ئەو ھەموو ماوەیە
 ھاتبوو بە پەرۆشەوہ
 سیمماو ئادگارى خۆى ببینیڤتەوہ،
 ئەو تا خۆى نەدیوو
 نەیدەزانى ئەوئندە ماندووہ..
 ئەو تا خۆى نەدیوو
 نەیدەزانى ئەوئندە ئومێد دزراوہ..
 ئەوئندە ھیچییە..

زینده خه ونن..
 ئەو مامەلەت و سەروسەودایانە..
 وژەیی (با)ن
 کاسیشی کردووین،
 دوکەلی کووانویش
 کە دیار نییە لە ئاگرەوێیە بە پروودا ئەدا..
 بەخێر لە بەفرانباری تەمەندا
 ڕەشانگمان لێ دەرکەوتبوو.
 بەخێر خەریک بوو
 ھەنگاو ھەلینین..
 زینده خه ونن..
 زینده خه...و...ن.

کانونی دووهم 1995

-F-

ڕیگاکان بەرەو کوێمان دەبەن؟
 ڕەشەبا بە زمانی لالمانەو؛
 ئاسۆی میژوو
 ئاسۆی جوگرافیا
 ئاسۆی ڕەنگ و مردن..
 ئاسۆی سیاسەت و قیامەت..
 ھەموو ئاسۆییەکان
 دەکرێن بە پێکیک و:
 لە شەو لالەکان
 لە شەو کوێرەکاندا ھەل دەدرێن..

به نيوه چي
مهرگ و
دهنگ و
كويراڤي؟
به نيوه چي..؟

ئەو پيڤكه شتان نۆش!
به نيوه چي
ژييه كان ده پسيڤن؟
به نيوه چي
رواينه كان هه ناسه سوار ده كرين؟
به نيوه چي
چياكان خاكه شين بپوشن؟

نیشتیما نه کهم ..
چی ما نه یانده ییی و
چی ما پیت نه کهن؟
ئوهی پیت نه کرابوو، پییان کردی...
ئوهی نهت دیوو، پییان دیتی..

پینگاکان
به رهو کوتیان بردین نیشتمان کهم؟
ئوه خهون بوو یان موته که؟
ئوه پرخه بوو یا ئاوزنگ دان؟
ئوه چه پلهی
گرگنه حوجه کان بوو
یا فیکه ی سۆزانییه کان..؟

ئىتر شەوتان باش!
 كە خەونى منالانتان
 زىندە بەچال كەرد و
 دوارۆرتان لەپى كەرد...
 شەوتان باش
 شەهیدەكانتەن
 جارێكى دى شەهید كەردەو...
 شەوتان باش
 شەوتان با
 شەوتان
 شەو...

شەواتى/1995

پىگەكان
 بەرەو كوتىيان بەردىن؟
 زمانى
 چەكى ژەنگاوى قاچاخچيان..
 پۆزگارى
 سەرەتاتكىتى
 ھەرچى و پەرچى و
 ماستاوپى و
 كارخانەچى و
 چى و چى... بۆ كوتى بەردىن
 نىشتىمانەكەم،
 نىشتىمانە لەت لەت و
 بى ئاسمان و
 بى چرا و
 بى پىگا و
 بى ئاسۆيەكەم...

كوردينه! ولاته كهى خوتان نابيين؟
دهوهرن ته مجاره
به چاوى ناخ ته ماشاى كه ن...
بيين چون ميژوتان نه خويندوته وه...
بيين
چهند كوله وار و
چاوله دهر و
بي ئاراسته ن...

-G-

خه زينه و دهولت، له بهر دهركاى خوته...
تو...
دهخوازى ههولبدهى
به هيزى ديمهينه هاتووى جوانى بچيته مهيدان...
بو نايين (وهزارهتى جوانى) و
(بهريوه بهرايهتى گشتيى جوانى) و
(كۆمپانياي سنووردارى جوانى) دامه زرينين؟

نیگاتان بۆچی پەرت بوو...؟
 ئەو تا خەزینە و دەولەت لە بەردەرگای خۆتانه...
 ئای لە ئیوہ!!
 کە بە خوشتان ناوەستن...
 ئای لە ئیوہ،
 ھەولنەدەن جیھانیبەییەکتان ھەبێ...
 ئای لە ئیوہی
 بە جارێ
 پیتان
 لە بەری خۆزگە و مرازان بریوہ...

(رۆشنایی ناخە تیشک داوی...
 نەژاد بیانیینە ، ھەموو شتیکیان ھەیه...
 بیانیینە نەژاد!
 لە ھەموو شتییک بوونەتەو،
 ئیتر نازانن چی بکەن...
 ئەو خەمە یەخە ی گرتوون
 تووشی کەس نەبی...
 تیاماون لەو دی
 بۆچی گۆل بۆنی جارانی نەماو...
 بۆ ناتوانن وەک جارن
 گۆی بۆ خوڕە ی ئاوەڵدیران پادیرن،
 کە دەنگی ھەندیکیان
 وەک دەنگی ویککەوتنی
 ھیشوی ترییان وایە...

بۆ کوێ دەچن؟
 بە دوا ی چیدا دەگەرین؟
 ئەو ئەتە خەزینە و دەوڵەت
 لە بەردەرگای خۆتانە...
 چارێکی دیکەتان کە نەماو...
 یا دەبی ھەبن،
 یا ھەبن...

-H-

نه ژاد سه یرکه!
ده فژهن
به چ روانین و جیهان بینیه ک
له مه داری که شف و یه قیندا گیرساونه ته وه،
که له من و تو ونه!

نه ژاد!
بلتسه هه مان بلتسه بوو،
تیشکی له دره وشانه وهی جیهان تاراوه
به ناو کوږی غه ریب و ناشنایاندا ده پرژاند...

نه تامی چا وهک خوئی ماوه،
نه دانیشتنی چایخانه و
پیاسه ی ئیواران...
هه موو شتیکیان هه یه...
نه زه رده ی سهران...
نه یه که مین بارانی پایزان
سهرنجیان راده کیشی...
تیا ماون...
هه موو شتیکیان هه یه و،
له هه موو شتیک بوونه ته وه..
نازانن چی بکه ن...
به راستی شایانی دلنه وایین...
شایانی به زه یین...

2004.7.24

له نادانیاں نه بوو ،
دغه فژهن
به وړوانينه
وه همی دادره سببی
به رهو باره گای نور به کولدا ددهن...

ژهره گولنار ،
شارای زه مانې (قاتی) یه...
نه شته ی باده نوشی که ناره کانه...
چ هه لپه یه که
نیوسه ده زیاتره ، دارا داریکی نه دی...؟
لپړوانین
له قه له مړه وی سروو ته رسکاوه کاند که نارگیره...
شاش بووه ،
به دواي چه شه یی کدا ده گه پړی
سه راپای له خونووسانه...ونه...

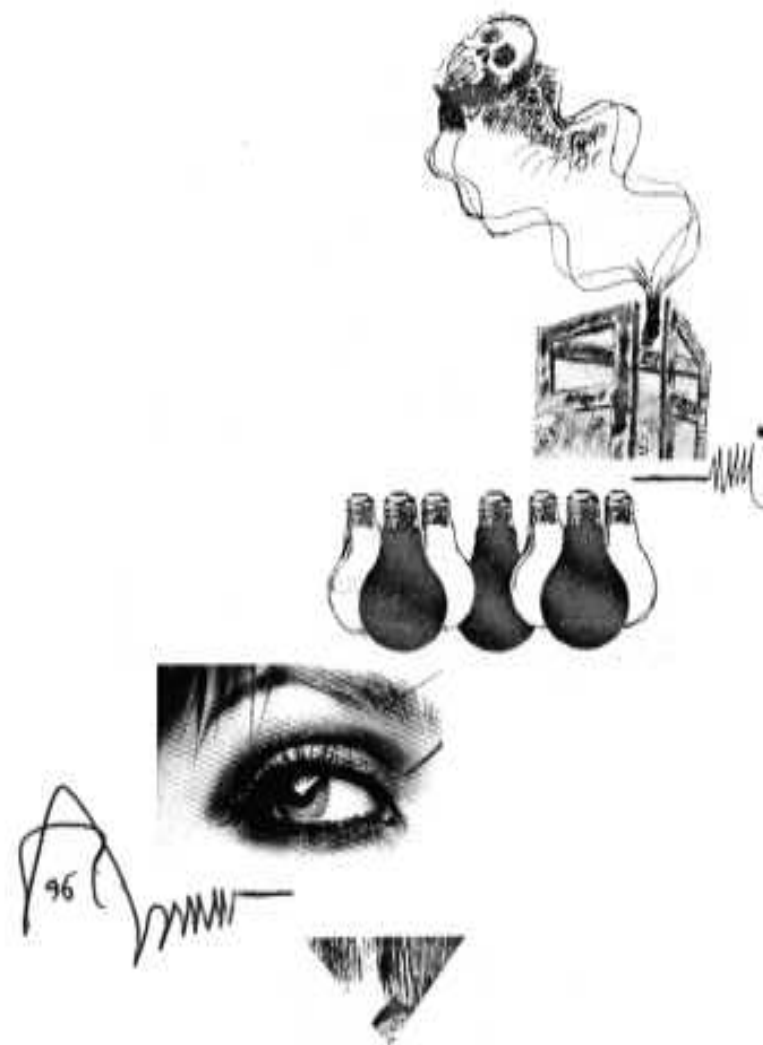
نای که نه پینیه کی گه واهیدر بوو ،
هاتین (پاکي) مان به ته رازووی لاسه نگ کیشا ،
که چی
هه له گوپی به ته رازوویه کی هاوسه نگ!!

ژهره گولنار نه ژاد!
باده ی دواي نیوه شه وانی دهر ویشی...
غمزه ی وشکه برواییه...
پاره وی یاساشکینی...

وښه وشه کان که رازيکيان تپيدا نه بوو...
 ئه وه ته بهی هه لېوون بوو
 له شه ويکی دهيجوور و نوته کدا...
 ئه وه
 کانی زه مه نديکه
 ږهنگ به په لکه گيا ده داو
 بون به عه تر ده به خشي...
 ئيتر چ بهرگريک هه يه
 دارستان له گه ل بووليدلدا نه سووتی...؟

ده فژهن ناشنان... نامونين
 چه می چاوان و
 هوشی مهستی و
 پونا هی دلان ده بينن...

ده‌فژهن بی‌په‌روایه ،
 ده‌خوینن و ده‌روا...
 خوشخوانی، که شوخی نییه براده‌ر...
 برینی بیشه‌لانه ،
 نیگاری سۆز
 بالنده‌ی به‌رزه‌فرو
 سایه‌ی چیله‌میتو...

گه لا

گه لا

نمژاد پروانه!

گه لا چۆن بوون به ئاوینهی وهرزه کان

ده فزه نیش به گولی دیوان...

2004.6.26

-I-

چی بگێرمه وه؟ به تهنی بووین...

بیابانیککی بی پایان بوو،

بی داد، بی هانا...

گه رده لوول، په یامی نیهانی و

خهندهی له سیداره دراو...

چی بگێرمه وه؟

رێکهوت سروشت به دهر بوو،

به هانه گر، راگواسته... دلگه رم...

تۆ بلتی خهونی په هیله...

پامانی باران...

ئاوردانه وهی به فر و

فرینی سیبه ر...

له بیرهخه و راچوو بووم،
 ئاگام لی نه بوو
 هاتیوو دلی ماندوو می
 له جانتاکه ی هاویشتبوو و
 رۆیشتبوو...
 که هۆشیار بوومه وه،
 دهستم له سنگم کوتا، ئینجا زانیم...
 لی پاشی چی...؟ چی بگیتمه وه؟
 چی بگیتمه وه.. کاکه نهژاد...

2004.9.2

چی بگیتمه وه، کاکه نهژاد!
 کارخانه یه ک بوو بۆ خۆی،
 له کره بای به یانیان پشیوتر،
 سوخته ی دلپه شان...
 چی بگیتمه وه؟
 ئهو وهختی هه موو وهرزه کان
 یه ک وهرز بوون
 به لام نازانم...
 به بیرم نه ماوه کام وهرز بوو...
 ئه گهر بلتیم زستان بوو دلنیا نیم...!
 ئه گهر بلتیم پایز بوو... دلنیا نیم...!
 ئه گهر بلتیم به هار بوو... هاوین بوو
 دلنیا نیم...!!

هەولە چاپکراوەکان

1) لەبەری لیکۆلینەوی رۆژنامەنوسیدا

* رۆژنامەگەری کوردی و رۆژنامەنوسی کورد
نامیلەکە-چاپی 1984، بەناوی خوازاوی
(پاکژاد محمد کریم)، چاپکردن و بلاکردنەوی یەکییتی رۆژنامەنوسانی کوردستان (لەشاخ)
چاپی دوو بەناوی سەریح، هەولێر چاپخانەى زانکۆى سەلاحەددین، 1991
* پرۆژەیک بۆ دەرکردنی رۆژنامەیکى رۆژانە بەکوردی
لیکۆلینەو-گۆڤاری (رۆشنییری نوێ) بەغدا، پایزی 1986
* هەلەى چاپ، ئەمرۆ ئاسۆى دوا رۆژ
لیکۆلینەو-بەدووێش، رۆژنامەى (هاوکارى) بەغدا 1988
* وێنەو کاریکاتیرۆ تاپیۆگرافیاو بەکارهێنانیان لە رۆژنامەگەری کوردیدا
لیکۆلینەو-بەسێ بەش، گۆڤاری (کاروان ژمارە 85 و 86 و 87) ی 1990.
* براپەتی: یەکەمین رۆژنامەى رۆژانە لە میژووی رۆژنامەگەری کوردیدا
لیکۆلینەو-بیبلیۆگرافیا-چاپی یەکەم گۆڤاری (پەکگرتن) کە لە هەندەران دەردهچن، چاپی
دووەم چاپخانەى خەبات 1991. چاپی سێیەم چاپخانەى وەزارەتى پەرەردەى هەولێر-
1997.

* ئازانسى دەنگوباسى کوردستان (ئاداک-ADAK)

پرۆژەى دامەزراندن و بەرپەرەکردن
لیکۆلینەو-رۆژنامەى (براپەتی) بەسێزدە ئەلقە، هەولێر-1993، چاپی دوو بە کتێب
چاپخانەى خەبات دھۆک 1997
* درەختى پنگۆلکراو:

پەنجەممايێكى رۆژنامەنوسىيانە بۆ بارى رووناکیبیری و کلتوورى کوردی چاپی یەکەم
کوردستان-1995، چاپی دوو سۆید 1996.
* چەند وتارو نووسینی تر هەر لەم بوارەدا لە شوێنی جیا جیا بە کوردی و عەرەبی.

2) شیعر

* ئەو شەوانەى خەون نایێ:
چاپخانەى (النعمان)نەجەف-1977
* تاقگەى مەند
چاپخانەى (شفيق) بەغدا-1987

* چەند كۆتەلنكى جەنازەيى:
 چاپى يەكەم- ئىتالىا -1994
 چاپى دووہم- كوردستان- 1995
 * ھەندى لىو شوتىن پىيانەى بەسەر شەختەدا مابوونەوہ-2005
(3 لەبوارى وەرگىزاندا)
 * نووستوى بەر باران:
 شىبەر، چاپى يەكەم- چاپخانەى (علاء) بەغدا-1980
 چاپى دووہم- كوردستان- 2005
 * رىگاوبان
 پىنج چىرۆكى درىژو شانۆنامەيەك لە نىكۆلاى خايتوفەرە- چاپى يەكەم-
 چاپخانەى (الحوادث) بەغدا-1983 بلاوكرەنەوہى كىتەپخانەى ھەيدەرى.
 چاپى دووہم- كوردستان-2005-دەزگای موكرىانى.
 * سەرتايبەك بۆ تىگەيشتنى ھونەرى شتوہكارى
 چاپى يەكەم- چاپخانەى(حسام) بەغدا 1986
 چاپى دووہم- كوردستان- 2005-دەزگای موكرىانى.
 * چەند نامەيەك بۆ تارانتاپايۆ:
 شىبەرى نازم خىكمەت.
 چاپى يەكەم- چاپخانەى (الزمان) بەغدا-1990.
 چاپى دووہم- كىتەپى ئەرزان- سويد-1996.
 چاپى سىبەم- كوردستان-2005.
 * داىكى كورد-دانىيل مېتران
 لە ەربەيبەوہ 1996 - چاپخانەى خەبات-دھۆك.

4) كارى شتوہكارى (كۆلاژ)

* پاينى چاوەكان

كۆلاژ لە تاراوگەى شىبەردا -چاپخانەى وەزارەتى رۆشنەبىرى-ھەولتەر 1998.

* چاوەكان.. ھەميشە چاوەكان...

كلو رۆژنەيەك لە شەختەدا، چاپخانەى وەزارەتى رۆشنەبىرى 1999

(5) (شرف) بە زمانى ەربەى، چاپخانەى خەبات- دھۆك-1998.

(6) بېيجىگە لە دىبان شىبەرى وەرگىزدارو و نووسىنى دىكەو گۆشەى جيا جيا لە رۆژنامەو
 گۆڤارەكاندا لەكات و شوتنى جياجياىدا بەكوردى و ەربەى.

ريزبەندى و پاش و پيش كردنى شىبەركان بەپىتى مېژووى نووسىنيان
 پەيوەندى بە دەرھىنانى ھونەرىيەوہ ھەيە.

**Tavgey Mwndu
ewanitir
Diwan**

The Still Waterfall

and other Poems

Poems & Collage

by:
Nazhad Aziz Surme

**Contemporary Kurdish Poems Bringing
Together the Following 4 Collections:**

1- **Sleepless Nights** (1977)

Najaf: An Na'aman Publishing House

2- **The still Waterfull** (1987)

Baghdad: Shafiq Publishing House

3- **Funeral Obelisks** (1995)

Duhok

4- **Some of Footprints that were left on the
Frost** (2005)

Irbil: KRG Education Ministry Publishing House